

HCV ENFEKSİYONU SEROLOJİ VE NÜKLEİK ASİT TESTLERİNİN KLİNİK KULLANIMI

Dr. Ali KAYA

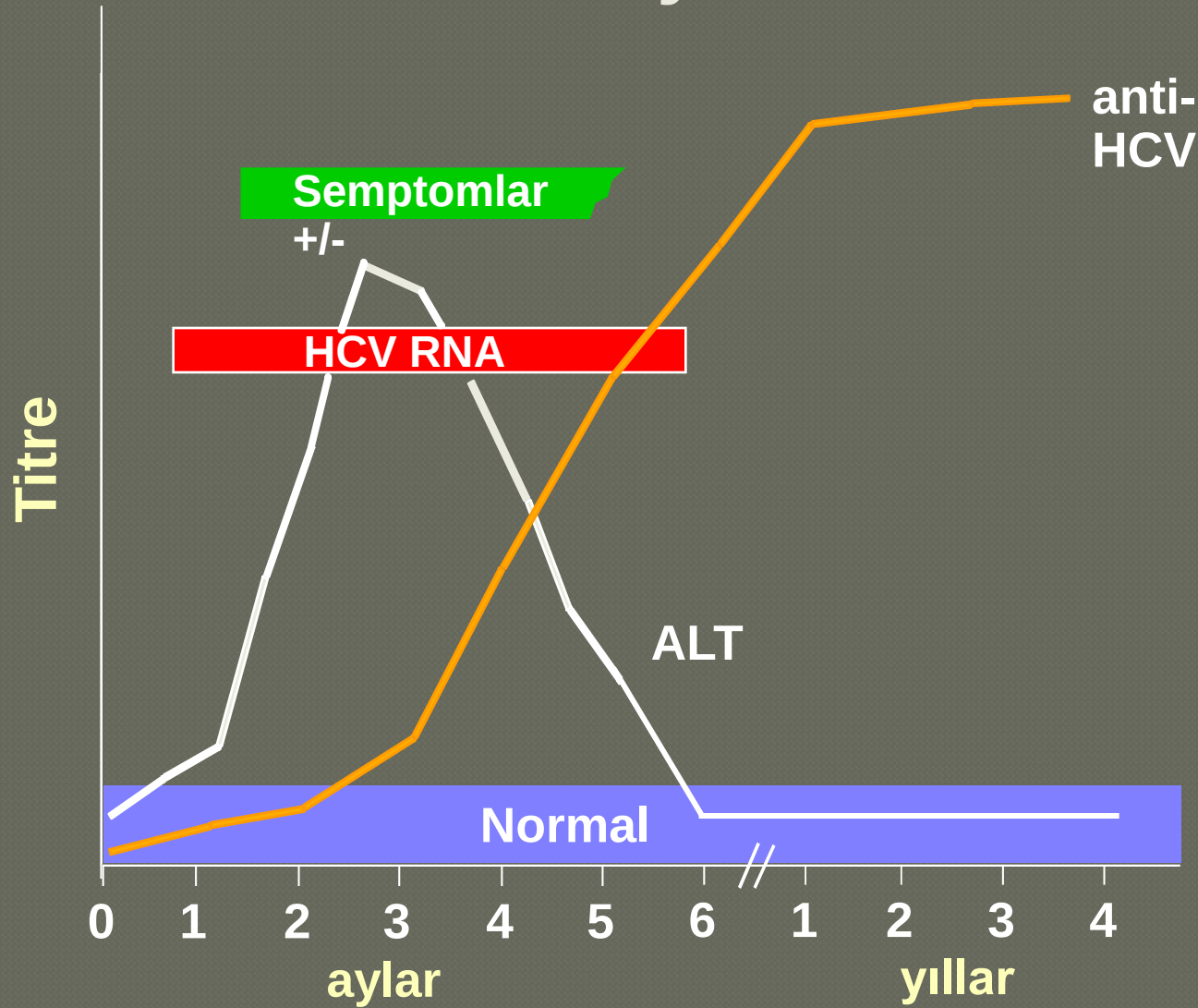
Mersin Ü. Tıp Fak.

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD

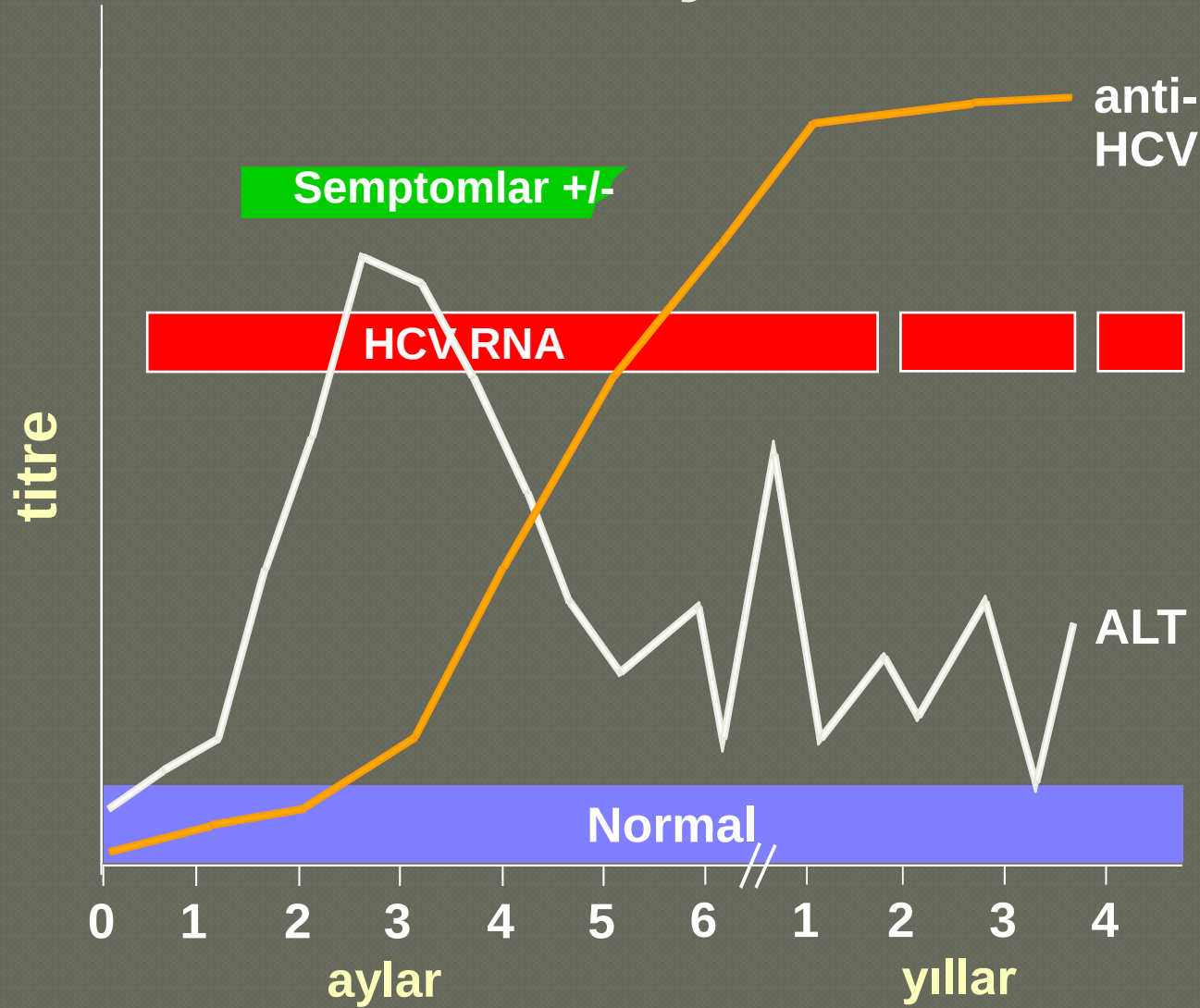
HCV enfeksiyonu - tanı

- Klinik tanı
  - Klinik bulgular
  - Biyokimyasal testler
  - Histolojik bulgular
- Virolojik tanı
  - Serolojik testler
  - Moleküler testler

İyileşen Akut HCV enfeksiyonu- Serolojik seyir

Kronikleşen HCV enfeksiyonu- Serolojik seyir

HCV genomu

Serolojik testlerde kullanılan antijenler

EIA 1.0

c-100-3

EIA 2.0

c22-3

c33-c

c-100-3

EIA 3.0

CIA

c22-c

c33-c

c-100-3

NS5

RIBA 2.0

c22-3

c33-c

5-1-1

c-100-3

RIBA 3.0

c22-p

c33-c

c-100-p

NS5

Serolojik testler

- Anti-HCV antikör
  - Standart testler
    - EIA
    - CLIA
  - RIBA
  - Hızlı testler
- HCV kor antijen
- Kombo (antikör + antijen)
- Serolojik genotip

Standart antikor testleri - I

- EIA CLIA'dan daha yaygın kullanılır
  - EIA'da renk değişikliği
  - CLIA'da kimyasal reak. sonrası ortaya çıkan ışığın ölçümü
- Üçüncü kuşak testlerde
  - Duyarlılık %98
  - Özgüllük %99

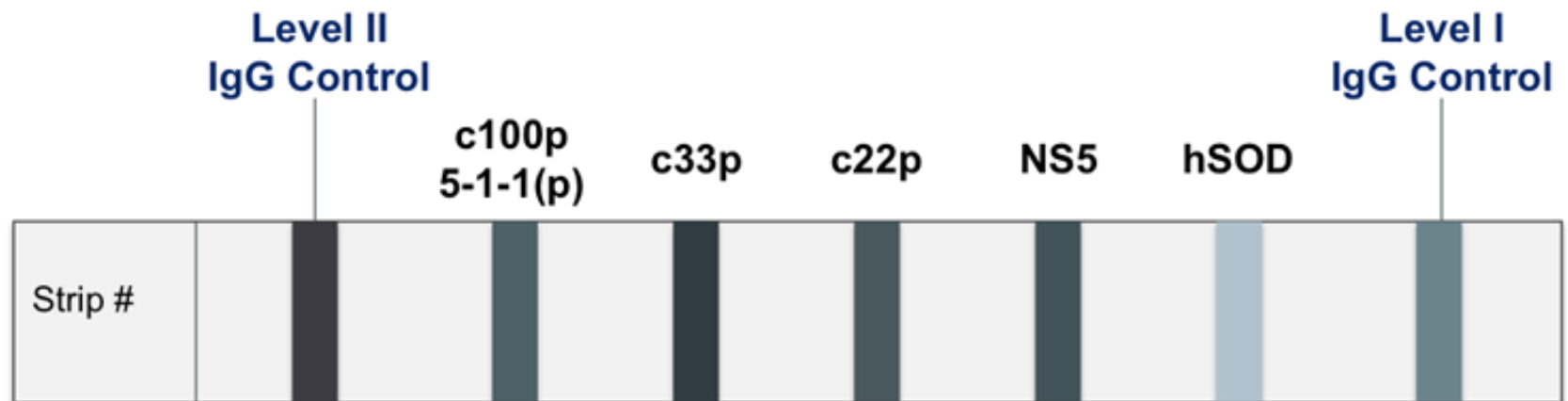
Standart antikor testleri - II

- Pencere dönemi
  - İkinci kuşak testlerle 10 -24 hafta (ort 82 gün)
  - Üçüncü kuşak testlerle 8-24 hafta (ort. 62 gün)
- IgM antikor
  - akut enfeksiyonda %50-93,
  - kronik enfeksiyonda %50-70 pozitif

RIBA

- Rekombinan HCV antijenlerinin bir membran üzerinde bantlar oluşturmaları temelli
  - ≥ 2 protein için reaktivite pozitif sonuç
  - Tek protein için reaktivite indetermine
    - 1 – 6 ay içinde pozitifleşme beklenir

HCV RIBA 3.0

RIBA-doğrulama testi

Anti-HCV pozitif, HCV RNA negatif hastada

- RIBA pozitif : geçirilmiş enfeksiyon
- RIBA negatif : yalancı pozitiflik

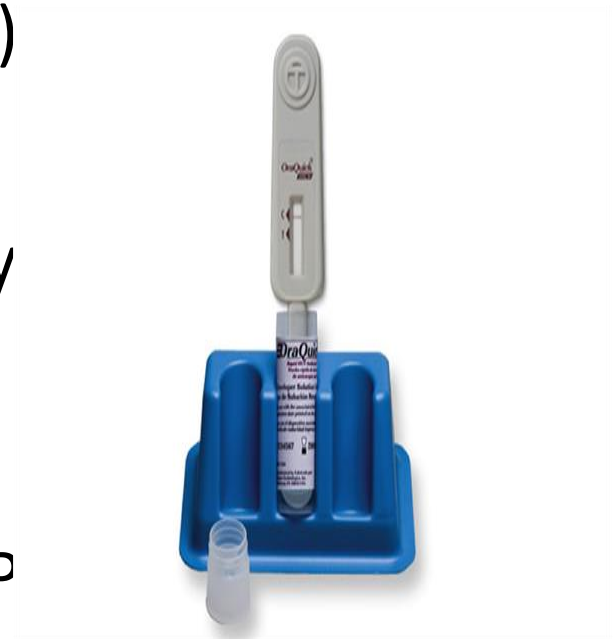
* pratikte kullanılmamaktadır

Hızlı antikor testleri

- Kromatografi temelli
- Parmak ucu veya venöz kanda çalışılabilir
- Kullanılan antijenler kor, NS3, NS4 ve NS5
- Duyarlılık %86-99, özgüllük %99
- Pahalı olmaları dezavantaj

Hızlı testler

- OraQuick HCV Rapid Test (OraSure Technologies, Inc, Bethlehem, PA) (FDA onaylı)
- Multiplo Rapid HIV/HCV Antibody Test (MedMira, Inc, Halifax, Nova Scotia)
- Chembio Dual Path Platform (DPP) HCV Test (Chembio Diagnostic Systems, Inc, Medford, NY)

Flexible Specimens for Clinical and Non-Clinical Settings

Fingerstick

Venipuncture Whole Blood

Simple Testing Procedure

Fingerstick

Step 1 - Collect sample.

Step 1b - Mix sample in buffer.

Step 2 - Insert the device into the buffer.

Step 3 - Read between 20 and 40 minutes.

Non-Reactive
Line in the C Zone

Reactive
Line in the C and T Zones

20 – 40 dk. sonra

Testing and Linkage to Care Table 1. FDA-approved, Commercially Available Anti-HCV Screening Assays

Assay	Manufacturer	Format
Abbott HCV EIA 2.0	Abbott Laboratories, Abbott Park, IL, USA	EIA (Manual)
Advia Centaur HCV	Siemens, Malvern, PA, USA	CIA (Automated)
ARCHITECT Anti-HCV	Abbott Laboratories, Abbott Park, IL, USA	CMIA (Automated)
AxSYM Anti-HCV	Abbott Laboratories, Abbott Park, IL, USA	MEIA (Automated)
OraQuick HCV Rapid Antibody Test	OraSure Technologies, Inc, Bethlehem, PA, USA	Immunochromatographic (Manual)
Ortho HCV Version 3.0 EIA	Ortho	EIA (Manual)
VITROS Anti-HCV	Ortho	CIA (Automated)

Anti-HCV = HCV antibody; EIA = enzyme immunoassay; CIA = chemiluminescent immunoassay; MEIA = microparticle enzyme immunoassay; CMIA = chemiluminescent microparticle immunoassay

Table prepared by Saleem Kamili, PhD, Centers for Disease Control and Prevention.

Antijen testleri

- HCV nukleoproteini (kor ag)
- EIA veya CLIA bazlı testler
- Enfeksiyondan iki hafta, HCV RNA'dan 2-8 gün sonra pozitif
- Duyarlılık %80-99, özgüllük %96-100
  - Duyarlılığı HCV-RNA düzeyi ile ilişkili
    - Yaklaşık 1000 IU/ml'lik RNA düzeyi duyarlılık alt sınırı
- NAT yerine kullanım için duyarlılık yeterli değil

Dördüncü jenerasyon veya “kombo” testler

- Genellikle sandwich EIA kullanılır
- HCV antikorları + HCV kor proteini
- Kor bölgesinden iki epitop, NS3, NS4A, NS4B, NS5A
- INNOTEST Ab IV duyarlılık %100, özgüllük %99.8
- 2. haftadan sonra pozitifleşir

Nükleik asit testleri (NAT)

- HCV RNA temas sonrası 2-14. günde serumda pozitif
- Aktif HCV enfeksiyonunun altın standart göstergesi
- Yöntemler
  - RT-PCR (reverse transcription-polymerase chain reaction)
  - TMA (transcription-mediated amplification)
  - bDNA (branched DNA signal amplification)
- Kalitatif ve kantitatif sonuç, <10 IU/ml'lik duyarlılık
- Genotip ve subtip tayini
- Antiviral direnç tayini

Table 2. Qualitative and Quantitative Hepatitis C Virus RNA Assays Available for Clinical Use

Assay	Manufacturer	Method	Lower Limit of Detection, ^a (Dynamic Range) IU/mL
Qualitative			
Amplicor HCV v2.0	Roche	RT-PCR (manual)	50
COBAS Amplicor HCV v2.0	Roche	RT-PCR (semiautomated)	50
Ampliscreen ^b	Roche	RT-PCR (semiautomated)	<50
Versant HCV RNA	Gen-Probe	TMA (manual)	10
UltraQual HCV RT-PCR	National Genetics	RT-PCR	10
Procleix HIV-1/HCV ^b	Gen-Probe	TMA (manual)	<50
Quantitative			
Amplicor HCV Monitor	Roche	RT-PCR (manual)	50 (600–700 000)
COBAS Amplicor HCV Monitor v2.0	Roche	RT-PCR (semiautomated)	50 (600–700 000)
Versant HCV RNA 3.0	Siemens	bDNA (semiautomated)	615 (615–7 700 000)
COBAS Ampliprep/TaqMan	Roche	qPCR (semiautomated)	18 (43–69 000 000)
Real Time HCV/m2000sp/m2000rt	Abbott	qPCR (semiautomated)	12 (12–100 000 000)
HCV SuperQuant	National Genetics	RT-PCR (semiautomated)	20 (20–1 000 000)
LCx HCV RNA-Quantitative ^b	Abbott	RT-PCR (manual)	25 (25–2 630 000)

Abbreviations: bDNA, branched DNA; qPCR, quantitative polymerase chain reaction; RT-PCR, reverse-transcription polymerase chain reaction; TMA, transcription-mediated amplification.

^a Dynamic ranges are specified in parentheses.

^b Used for blood screening only.

Serolojik ve Nükleik Asit Testlerinin Klinik Kullanımı

Akut HCV enfeksiyonu tanısı

- Hastaların en az üçte ikisi asemptomatik
- Tanı akut hepatitli hastanın testi veya şüpheli bulaş sonrasında takip ile konur
- ALT semptomların başlangıcında genellikle yüksek
- HCV RNA günler (en geç 8 hafta) içinde pozitif
  - İğne batmasından 2 hafta sonra NPV: %100
- Anti-HCV pozitifliği 2-6 ay içinde

Semptomatik, ALT düzeyi yüksek hastada

- HCV RNA negatif: Akut enfeksiyon ekarte edilir
  - Anti-HCV pozitif: Geçirilmiş enfeksiyon
- HCV RNA pozitif, anti- HCV negatif
  - Akut enfeksiyon muhtemel
  - 12 hafta sonra anti-HCV serokonversiyonu
- HCV RNA pozitif, anti- HCV pozitif
  - Akut-kronik enfeksiyon ayırımı mümkün değil
  - IgG avidite yardımcı olabilir
  - Son 6 ay içinde negatif enfeksiyon göstergesi akut enf. lehine
  - Fibroze ait bulgular kronik enf. lehine

Şüpheli temas varlığında

- Bir iki gün içinde HCV RNA ve anti-HCV negatif, ALT: N
  - 4 hafta sonra HCV RNA ve ALT (anti-HCV pozitifliği beklenmez)
  - 3-4 ay sonra HCV RNA, anti-HCV ve ALT
  - 6 ay sonra HCV RNA, anti-HCV
- HCV RNA pozitifleşmesi = akut enfeksiyon
  - 12. haftada anti-HCV serokonversiyonu
- Başlangıçta HCV RNA pozitif
  - Anti-HCV pozitif ise kronik enfeksiyon
  - Anti-HCV negatif ise akut enfeksiyon
    - 12 hafta sonra serokonversiyon

Kronik HCV enfeksiyonu

- Kronikleşme % 50-80
- Hastaların çoğunluğu asemptomatik
- Tanı
  - ALT yüksekliği
  - Ekstrahepatik bulguların değerlendirilmesi (mixed cryoglobulinemia, porphyria cutanea tarda gibi)
  - Riskli grupların taranması

Taranması önerilen gruplar

- Uyuşturucu ilaç alanlar
- Tarama testlerinden önce kan - organ nakli yapılanlar
- HCV ile enfekte olduğu anlaşılan birinden kan alanlar
- Enfekte anneden doğan bebekler
- Hasarlı deri veya mukozaya şüpheli temaslılar
- Hastaların cinsel eşleri
- Hemodiyaliz hastaları
- HIV pozitif hastalar
- Mahkumlar

Kronik HCV enfeksiyonu – tanı - I

- İlk adım anti-HCV antikor testi
  - Yanlış negatiflikler
    - Hemodiyaliz hastaları
    - Transplant alıcıları
    - HIV pozitif kişiler
    - İmmün yetmezlik
  - Klinik şüphe varsa başlangıçta NAT
- Doğrulama için NAT

Kronik HCV enfeksiyonu – tanı - II

- Anti-HCV ve HCV RNA pozitif: aktif enfeksiyon
- Anti-HCV pozitif, HCV RNA negatif
  - HCV RNA yanlış negatifliği beklenen bir sonuç değil
  - Geçirilmiş enf.   }
– Yanlış pozitiflik   }   ikinci bir test, s/co, RIBA
  - Pasif antikör nakli
    - Transfüzyon
    - Transplazental

Table 1. Signal-to-Cutoff Ratios Established for Food and Drug Administration–Approved, Commercially Available Screening Assays for Detecting Anti–Hepatitis C Virus Immunoglobulin G

Assay	Manufacturer	Method	Ratio
Ortho HCV Version 3.0 EIA	Ortho	EIA (manual)	≥ 3.8
Abbott HCV EIA 2.0	Abbott	EIA (manual)	≥ 3.8
VITROS Anti-HCV	Ortho	CIA (automated)	≥ 8.0
AxSYM Anti-HCV	Abbott	MEIA (automated)	≥ 10.0
ARCHITECT Anti-HCV	Abbott	CMIA (automated)	≥ 5.0
Advia Centaur HCV	Siemens	CIA (automated)	≥ 11.0

Ratios are predictive of true-positive results >95% of the time.

Abbreviations: CIA, chemiluminescence immunoassay; CMIA, chemiluminescent microparticle immunoassay; EIA, enzyme immunoassay; MEIA, microparticle enzyme immunoassay.

Vertikal geçiş - tanı

- Maternal antikorların klerensi 12. ayda %95
- İlk yıl içinde en az 3 ay ara ile iki HCV RNA
- 15.-18. ayda anti-HCV
- NIH önerisi
  - 2. - 6. aylar arası iki HCV RNA ve/veya 15. ayda anti-HCV

Donör tarama testleri - I

- Seçilecek yöntem ekonomik güç ile ilgili
- Antikor testleri yaygın
- Gelişmiş ülkelerde antikor testi + NAT
- Antijen testinin yararı NAT kadar değil
- NAT ile pencere dönemi < 1 hafta
  - Bireysel
  - Havuz (6 – 90 örnek)
  - Multiplex (HCV, HBV, HIV)

Donör tarama testleri - II

- Tarama sonrası rezidüel HCV bulaş riski
  - EIA : 1/59.588
  - Antikor + antijen): 1/320.000
  - Antikor + NAT: 1/540541
- NAT yüksek prevalans bölgelerinde daha yararlı olabilir

Tedavinin takibi

- Sensitif HCV RNA
- SVR (tedavinin bitiminden 24 hafta sonra negatif HCV RNA)
- SVR elde edilenlerde
  - HCC riskinde %70
  - KC hastalığına bağlı ölüm ve transplantasyon ihtiyacında %90 azalma

HCV RNA takip aralığı

- PegIFN + ribavirin + sofosbuvir tedavisi (12 hafta)
  - Başlangıç, 4., 12 hafta (tedavi sonu), tedavi sonu 12 veya 24. hafta
- PegIFN + ribavirin + simeprevir (12 hafta + 12 veya 36 hafta IFN/RBV)
  - Başlangıç, 4., 12., 24. hafta (naiv, relapser tedavi sonu; + 48. hafta kısmi yanıtli veya yanitsızlarda) ve tedavi sonu 12. veya 24. hafta)
- İnterferonsuz rejimlerde
  - Başlangıç, 2., 4., 12. veya 24. hafta (tedavi sonu) ve tedavi sonu 12 veya 24. hafta

Genotip - subtip tayini

- Moleküler (standart yöntem)
- Serolojik
- Tedavi süresi ve yanıt oranına etkili
  - İnterferon/RBV tedavi süresi
    - GT1 ve GT4 vakalarında 48 hafta
    - GT2 ve GT3 vakalarında 24 hafta

DAA bazlı tedavide genotip

- GT1 nonsirotik hasta
  - Naiv hasta: Sofosbuvir/ledipasvir 12 hafta
  - Proteaz inh. deneyimli: Sofosbuvir/ledipasvir 24 hafta
- GT2
  - Naiv, nonsirotik: Sofosbuvir/RBV 12 hafta
  - Sirotik veya ted deneyimli: Sofosbuvir/RBV 16-20 hafta
- GT3, naiv
  - Sofosbuvir/PegIFN/RBV 12 hafta
  - Sofosbuvir/RBV 24 hafta

Antiviral direnç - I

- DAA ile kaçınılmaz
- Henüz başlangıçta direnç testi önerilmemekte
- Antivirallerin hedef molekülleri
  - NS3/4A proteaz, NS5A proteini, NS5B polimeraz
- Mutasyonlar spontan veya antiviral baskı ile
- Ticari kitler
  - LabCorp
  - Quest Labs

Antiviral direnç - II

- Proteaz inhibitör (simeprevir) direnci
  - Q80K : Klinik olarak anlamlı en yaygın mutasyon
  - R155K, A156T/V
- NS5A mutasyonları (daclatasvir direnci)
  - Y93 en önemlisi
  - M28, A30, L31
- NS5B polimeraz mutasyonları (sofosbuvir direnci)
  - S282T, L159F, E341D
  - Klinik anlamları henüz bilinmiyor

Antiviral direnç - III

- Kombinasyonda Ledipasvir direnç potansiyeli
  - GT1a için: Q30R, Y93H/N, L31M
  - GT1b için: Y93H
  - Naiv hastalarda etkinlik kaybı yok
  - Tedavi deneyimlilerde doz ve süreyi etkileyecek kadar değil
- Ombitasvir /paritaprevir/ritonavir/± dasabuvir
  - NS3'te D168V
  - NS5A'da M28A/T/V, Q30E/K/R
  - NS5B'de S556G/R
  - Henüz klinik anlamları yok